

TAL OG TENDENSER

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

8. maj 2015

Teenagefødsler går i arv

En ung kvinde har stor sandsynlighed for at blive teenagemor, hvis hendes egen mor også var det. Sandsynligheden stiger også, hvis den unge kun er opvokset med én forælder, eller forældrene er ufaglærte.

At blive mor i en tidlig alder er i høj grad et fænomen, der går i arv. Hvis ens mor har fået sit første barn som teenager, er sandsynligheden for selv at blive teenagemor næsten dobbelt så stor. Sandsynligheden er også større, hvis man kun er opvokset med én forælder.

Jo længere en uddannelse, forældrene har, desto mindre er sandsynligheden for at blive teenagemor. Hvis forældrene har en lang videregående uddannelse, er sandsynligheden således mindst, mens den er størst blandt de unge, hvis forældre er ufaglærte.

Teenagemødre er på en række områder dårligere stillet end gennemsnittet, fx i forhold til løn, uddannelse og helbred. Der er dog ret få teenagemødre i Danmark, og tallet har været faldende over en årrække.

Der bliver færre og færre teenagemødre.

Enlige ældre kvinder får mest hjælp af deres netværk

Det er især de ældste og de mest svækkede blandt de ældre, som får hjælp af familie og venner til praktiske opgaver. Men køn og samlivsstatus spiller også en rolle: Enlige kvinder får mest hjælp.

Godt hver femte (21 pct.) ældre har modtaget hjælp til praktiske gøremål inden for den seneste måned. Kvinder får oftere en håndsrækning end mænd, og enlige får mere hjælp end ældre, der bor sammen med en ægtefælle eller samlever.

Jo ældre man er, jo oftere modtager man hjælp til praktiske gøremål. Det er således kun 12 pct. af de 67-årige, der modtager praktisk hjælp, mod 55 pct. blandt de 87-årige. Tilsvarende er det især ældre med et dårligt fysisk funktionsniveau, som får hjælp. Ældre med børn modtager hjælp i lidt højere grad end ældre uden børn.

Det er de ældre kvinder, der får mest hjælp af familie og venner.

Indvandrere i teenagealderen anbringes markant oftere end andre grupper

Ældre indvandrerdrengene fra ikke-vestlige lande har særlig stor sandsynlighed for at blive anbragt uden for hjemmet. De yngre børn blandt indvandrere anbringes derimod i mindre grad end børn med dansk baggrund.

Indvandrere med ikke-vestlig baggrund anbringes markant oftere uden for hjemmet end andre, når man ser på aldersgruppen 10-17 år. Især drengene mellem 14 og 17 år har en større sandsynlighed for at blive anbragt.

Blandt de mindre børn anbringes indvandrere til gengæld i langt mindre grad.

Børn og unge med dansk oprindelse er oftest i plejefamilier, mens børn og unge med ikke-vestlig oprindelse lige så hyppigt er på døgninstitution.

Især 14-17-årige indvandrerdrengene anbringes oftere end andre grupper.

Rapporter og statistik

Et udvalg af aktuelle rapporter og ny statistik om børn, integration og sociale forhold

- Forebyggelsesstrategi i kommuner hjælper udsatte børn og unge
- Kommunerne anvender hjemmetræning meget forskelligt
- Stort set styr på reglerne, når unge uden uddannelse søger om hjælp
- Lidt flere fik førtidspension i sidste kvartal af 2014
- Færre klager til Klagenævnet for Specialundervisning

Nøgletal

Udgives af Data og Analyse, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

Teenagefødsler går i arv

En unge kvinde har stor sandsynlighed for at blive teenagemor, hvis hendes egen mor også var det. Sandsynligheden for at blive teenagemor er markant højere for den unge, hvis forældre er ufaglærte, eller som er opvokset med en enlig forælder. Sandsynligheden stiger også, hvis mindst én af forældrene har begået kriminalitet.

At blive mor i en tidlig alder er i høj grad et fænomen, der går i arv. Hvis ens mor har fået sit første barn som teenager, er sandsynligheden for selv at blive teenagemor næsten dobbelt så stor, når der er taget højde for en række andre forhold.

Tilsvarende er sandsynligheden for at blive teenagemor dobbelt så stor for unge kvinder, der kun er opvokset med én forælder, sammenlignet med unge kvinder, der er vokset op med begge deres forældre.

Jo længere en uddannelse, forældrene har, desto mindre er sandsynligheden for at blive teenagemor. Hvis forældrene har en lang videregående uddannelse, er sandsynligheden således mindst, mens den er størst blandt unge, hvis forældre er ufaglærte.

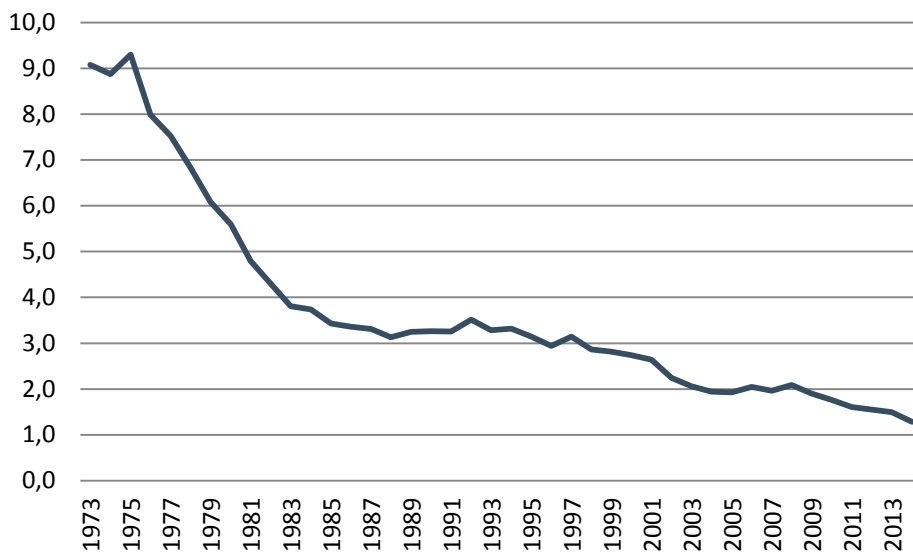
I den følgende analyse ser vi på kvinderne fra årgang 1987 og undersøger, hvornår teenagemødre typisk får et barn, og hvilke forhold der har betydning for at blive teenagemor. En teenagemor defineres i denne analyse som en kvinde, der føder et barn, mens hun er i alderen 13-19 år.

Selvom der i Danmark er relativt få teenagemødre, så har dét at være ung mor væsentlige sociale og samfundsmæssige konsekvenser. Teenagemødre har gennemsnitligt dårligere helbred og uddannelse, lavere løn samt øget sandsynlighed for fattigdom eller skilsmisse (Williams et al. (1987): Poverty and teenage pregnancy. British Medical Journal. 294. 20-21).

Få teenagemødre i Danmark

Sammenlignet med andre europæiske lande er fødselsraten blandt teenagere i Danmark lav – ifølge Eurostat var den i 2012 på 4,4 pr. 1.000 kvinder i alderen 15-19 år. I Storbritannien er fødselsraten på 19,7, og i Bulgarien 42,6 pr. 1.000 kvinder i alderen 15-19 år. Antallet af teenagefødsler blandt 13-19-årige kvinder i Danmark er dalet markant siden 1973, hvor aborten blev fri – dengang lå antallet på 4.708, hvor det i 2014 lå på 632. Figur 1 viser udviklingen pr. 1.000 teenagekvinder fra 1973 til 2014.

Figur 1: Antal fødsler pr. 1.000 teenagekvinder, 1973-2014, promille.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel FOD, BEF1 og FOLK2.

De fleste teenagemødre er 19 år ved barnets fødsel

Vi har gennemført en registerbaseret forløbsanalyse og følger 27.126 kvinder fra årgang 1987 (se faktaboks 1).

Faktaboks 1: Analysepopulation

Analysen omfatter kvinder, der er født i 1987, og som pr. 1. januar 1993 er registreret med bopæl og CPR-nummer i Danmark. Ud over kvinder, som er født i Danmark, inkluderer analysen også kvinder, som er indvandret til Danmark, før de fyldte 6 år. Kun kvinder, for hvem Danmarks Statistik har registreret en far eller en mor, indgår i analysen. Disse betingelser giver os en population på 27.126 kvinder. Dette er ikke den fulde årgang, da nogle kvinder kan være udvandrede, ligesom der også er indvandret kvinder, som er født i 1987.

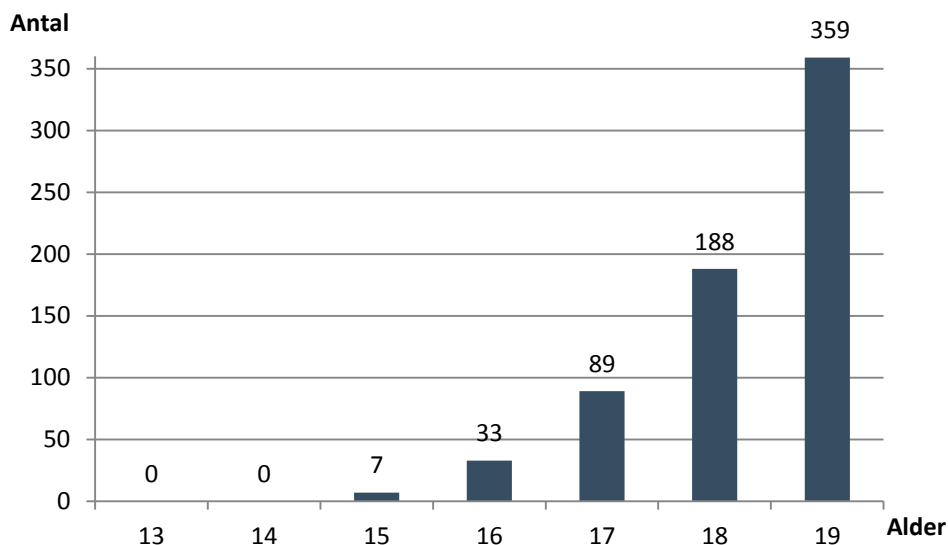
Kvinderne følges gennem teenageårene, indtil en af følgende hændelser indtræffer:

- Får første barn som teenager.
- Dør.
- Udvandrer.
- Træder ud af teenageårene uden at have fået barn.

Ud af de i alt 27.126 kvinder i årgang 1987 har 676 kvinder fået et barn, mens de har været 13-19 år, svarende til knap 3 pct.

Figur 2 viser, at de fleste teenagemødre er 19 år, når de får deres første barn.

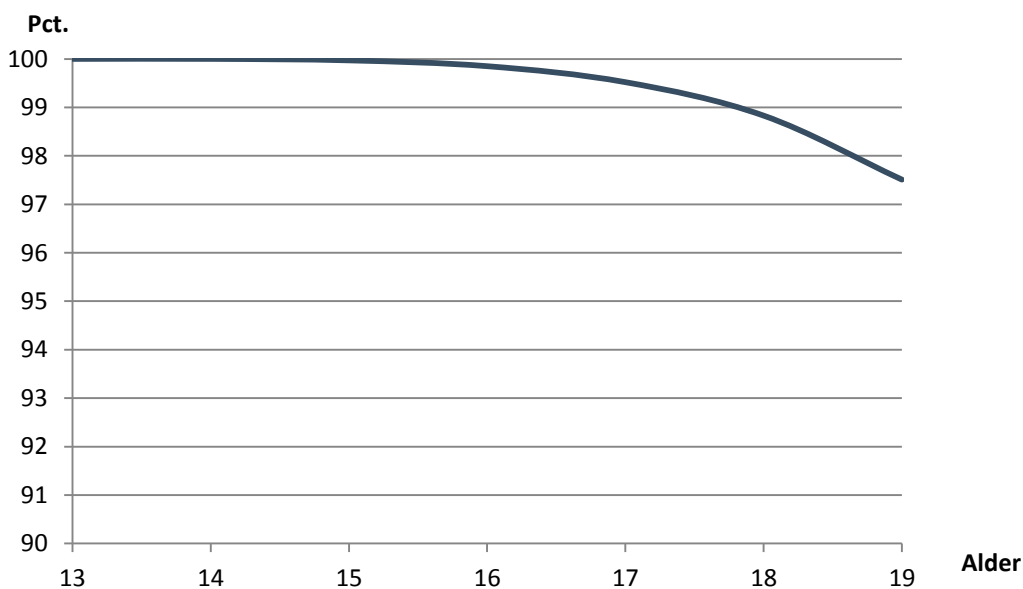
Figur 2: Antal teenagemødre fordelt på alder, kvinder fra årgang 1987.

Note: Se faktaboks 1 for afgrænsning af kvinderne fra årgang 1987.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Figur 3 viser en kurve over, hvor stor en andel af de unge kvinder der ikke har fået et barn. Det fremgår af kurven, at andelen af teenagemødre bliver større, jo højere alderstrin vi ser på. Ved 17-års-alderen har 0,5 pct. af kvinderne fået et barn, og ved 19-års-alderen har 2,5 pct. af kvinderne fået et barn.

Figur 3: Andel af kvinder født i 1987, som ikke har fået barn, pct.

Note: Se faktaboks 1 for afgrænsning af kvinderne fra årgang 1987.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Hvem bliver teenagemødre?

Tabel 1 viser, at en række forskellige forhold i forældregenerationen påvirker sandsynligheden for, at døtrene får deres første barn som teenagere. Familien, som de unge kvinder vokser op i, har således en betydning for, hvornår de selv stifter familie, når der er taget højde for en række andre forhold.

Døtre af teenagemødre har en næsten dobbelt så stor sandsynlighed for selv at få deres første barn som teenager. At blive mor i en tidlig alder er således et fænomen, der går i arv.

Også brudte familier øger sandsynligheden for at blive teenagemor. Kvinder, som er vokset op med en enlig forælder, har næsten dobbelt så stor sandsynlighed for at blive teenagemor end kvinder, som er vokset op med begge deres forældre.

Forældres uddannelse påvirker sandsynligheden

Hvis forældrene er ufaglærte, mere end fordobles sandsynligheden for, at datteren bliver teenagemor sammenlignet med døtre til forældre med en kort videregående uddannelse. Har forældrene derimod en mellemlang eller lang videregående uddannelse, reduceres sandsynligheden for, at datteren bliver teenagemor.

Hvis en piges forældre er i beskæftigelse, så er sandsynligheden for, at hun bliver teenagemor, alt andet lige, halvt så stor, som hvis hendes forældre har været ledige.

Kriminalitet hos forældregenerationen øger sandsynligheden for at blive teenagemor. Er mindst én af forældrene dømt for overtrædelse af enten straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller skatte- og afgiftsloven, er der således næsten dobbelt så stor sandsynlighed for, at deres datter bliver teenagemor.

Når der er taget højde for de nævnte forhold, reducerer det sandsynligheden for at blive teenagemor, hvis kvinden har ikke-vestlig baggrund.

Tabel 1 opsummerer resultaterne. Tabellen skal læses således, at en risikoratio større end 1 øger sandsynligheden for at blive teenagemor, mens en risikoratio mindre end 1 reducerer denne sandsynlighed, når der er taget højde for de øvrige variable i modellen. Stjernerne viser den statistiske signifikans. Analysen beskrives nærmere i faktaboks 2.

Tabel 1: Sammenfatning af resultater.

	Variabel	Risikoratio	Signifikans
Familietype	<i>Opvækst (ref: Bor med begge sine forældre)</i>		
	Bor hos én forælder	1,9	***
	Bor uden sine forældre	1,2	
Forældrebaggrund	<i>Forældrenes højst fuldførte uddannelse (ref: Kort videregående uddannelse)</i>		

	Ufaglært/ikke erhvervskompetencegivende uddannelse	2,3	***
	Faglært	1,5	
	Mellemlang videregående uddannelse	0,4	**
	Lang videregående uddannelse	0,2	***
	<i>Forældrenes arbejdsmarkedstilknytning (ref: Ledig)</i>		
	I beskæftigelse	0,6	**
	Uden for arbejdsmarkedet	1,0	
	Mindst én af forældrene er dømt for kriminalitet	1,8	***
	Mor har været teenagemor	1,9	***
Teenagemor - baggrund	Ikke-vestlig baggrund	0,6	**
	<i>Regioner (ref: Nordjylland)</i>		
	Hovedstaden	0,9	
	Sjælland	1,1	
	Syddanmark	1,2	
	Midtjylland	0,8	

Note 1: * p<0,05 (signifikant), ** p<0,01, *** p<0,001 (højsignifikant).

Note 2: For nogle kvinder gælder det, at oplysningen om deres familietype er uoplyst, oplysningen om, hvorvidt moren har været teenagemor, er uoplyst, forældrenes uddannelse er uoplyst, forældrenes arbejdsmarkedstilknytning er uoplyst, eller bopæl er uoplyst. Disse observationer indgår i regressionen, og der er foretaget særskilte estimater for uoplyst-kategorierne.

Note 3: Modellen er en COX regression, estimeret i SAS med proceduren phreg.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Faktaboks 2: Varighedsanalysen og baggrundsvariable

Analysens varighedsmodel tæller årene, fra kvinderne er 6 år gamle, frem til de fylder 20 år. Når man begynder med de 6-årige, så betyder det, at kvinder, der er indvandret til Danmark i alderen 0-5 år, også kan indgå i analysen. Samtidig er det nødvendigt, at kvinderne er i Danmark som 6-årige, da det er på dette tidspunkt, flere variable bliver målt.

Tidligere studier på området (bl.a. Mogens Nygaard Christoffersen (2003): Teenage motherhood and induced abortion among teenagers – a longitudinal study of all 15-19 year old women born in 1966. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. WP 02:2003) har fundet, at forældrenes baggrund spiller en rolle for, om kvinder bliver mødre i en ung alder. På den baggrund korrigerer analysen for følgende variable.

Den forklarende variabel *forældrenes højst fuldførte uddannelse* er opgjort i 1993, da kvinderne fra årgang 1987 har været 6 år og dermed i skolealderen. Variablen er udtryk for den højst fuldførte uddannelse hos den forælder med den længste uddannelse.

Oplysning om kvindernes oprindelsesland er fra 1993 og kommer til udtryk i variabelen *Ikke-vestlig baggrund*. Oplysning om *regioner* er ligeledes fra 1993.

For hver af kvinderne er der oplysninger om, hvorvidt *kvindens mor selv var teenager*, da hun fik sit første barn, og hvilken familietype hun er opvokset i.

Forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet er opgjort som et gennemsnit i perioden 1997-2000. For hver af forældrene er den dominerende arbejdsmarkedstilknytning fundet i perioden – variabelen er udtryk for den af forældrene, der har 'bedst' tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor beskæftigelse er bedre end ledighed, som igen er bedre end at stå uden for arbejdsmarkedet.

Den forklarende variabel *kriminalitet* er en binær variabel som antager værdien 1, hvis mindst en af forældrene på et tidspunkt i barndomsårene (1993-2000) er dømt efter straffeloven eller en særlov. Uoplyste domme og færdselslovovertrædelser indgår således ikke.

Kontakt

Analysechef Henrik Torp Andersen, Data og Analyse:
het@ast.dk, tlf. 61 89 74 86

Fuldmægtig Samira Nawa Amini, Data og Analyse:
sana@ast.dk, tlf. 41 99 18 70

Enlige ældre kvinder får mest hjælp af deres netværk

Det er især de ældste og de mest svækkede blandt de ældre, som får hjælp af familie og venner til praktiske opgaver, såsom indkøb og pasning af have. Men køn og samlivsstatus spiller også en rolle: Kvinder modtager mere hjælp end mænd, og særligt de enlige får en håndsrekning af deres netværk.

Godt hver femte (21 pct.) ældre har modtaget hjælp af familie og venner til praktiske gøremål inden for den seneste måned. Kvinder får oftere praktisk hjælp end mænd. Enlige ældre modtager i højere grad hjælp end ældre, der bor sammen med en ægtefælle eller samlever.

Jo ældre man er, jo oftere modtager man hjælp til praktiske gøremål. Det er således kun 12 pct. af de 67-årige, der modtager praktisk hjælp, mod 55 pct. blandt de 87-årige. Tilsvarende er det især ældre med et dårligt fysisk funktionsniveau, som får hjælp. Ældre med børn modtager hjælp i lidt højere grad end ældre uden børn.

I analysen indgår 4.692 personer i alderen 67-87 år. Tallene er baseret på spørgsmål fra Ældredatabasens interviewrunde fra 2012 (se faktaboks 1).

Faktaboks 1. Ældredatabasen

For at undersøge ældres sociale hjælperelationer er følgende spørgsmål fra Ældredatabasen anvendt:

(Når vi ser bort fra dem, som De bor sammen med) Har De (så) selv inden for den sidste måned fået hjælp fra Deres børn, anden familie eller venner og bekendte til:

- Rengøring, vask, indkøb eller madlavning?
- At vedligeholde bolig eller have?
- At ordne pengesager eller henvendelse til offentlige myndigheder?
- At komme til undersøgelse, behandling o.l.?
- At komme udendørs, på besøg eller til fritidsaktiviteter?

Det har været muligt at svare "Ja, børn/anden familie", "Ja, venner/bekendte" eller "Nej". I analysen indgår ikke personer, som har en uoplyst besvarelse på alle aktiviteter, som man kan modtage hjælp til.

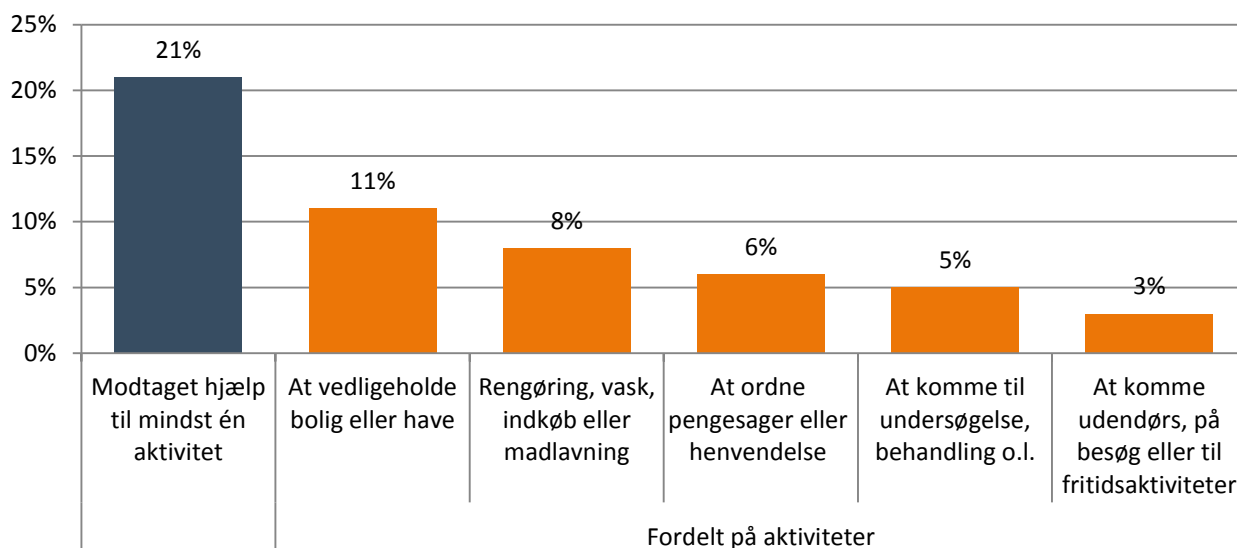
Ældredatabasen er en forløbsdatabase hos SFI bestående af fire interviewrunder med ældre i alderen 52-92 år i henholdsvis 1997, 2002, 2007 og 2012. Ældredatabasen indeholder omfattende viden om ældres hverdagsliv, arbejdsmarkedsforhold og brug af offentlige ydelser.

Kilde: Lauritzen, Heidi Hesselberg (2014): Ældres ressourcer og behov i perioden 1997 – 2012. Nyeste viden på baggrund af Ældredatabasen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Rapport 14:10.

Hver femte ældre modtager hjælp til praktiske gøremål fra netværket

21 pct. i alderen 67-87 år har svaret, at de har modtaget hjælp til mindst én aktivitet fra deres sociale netværk (dvs. børn, anden familie eller venner og bekendte) inden for den seneste måned. De ældre får i højere grad hjælp til at vedligeholde bolig eller have (11 pct.) og i mindre grad hjælp til at komme udendørs, på besøg eller til fritidsaktiviteter (3 pct.) (se figur 1).

Figur 1: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på aktivitet, pct.

Note: Det har været muligt at afgive kryds ved flere af aktiviteterne, hvorfor procenttallene for de enkelte aktiviteter ikke summerer op til 21 pct.
Kilde: Ældredatabasen 2012

Nedenfor ser vi på nærmere på de ældre, der har fået hjælp til mindst én af aktiviteterne fra enten børn/anden familie eller venner/bekendte. Kun statistisk signifikante forskelle (p -værdi <0.05) er fremhævet, med mindre andet er nævnt.

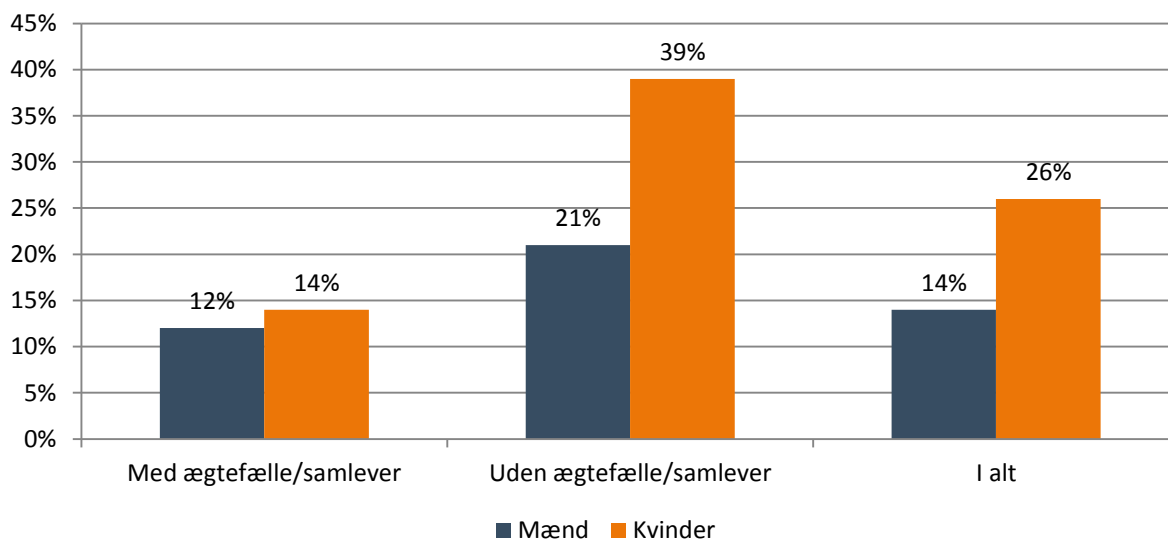
Mest hjælp til enlige kvinder

Figur 2 viser sammenhængen mellem at modtage hjælp fra det sociale netværk, køn og samlivsstatus. Det fremgår overordnet af figuren, at det især er kvinder, der får hjælp fra deres sociale netværk. I alt har 26 pct. af kvinderne modtaget hjælp inden for den seneste måned, mens det gælder 14 pct. af mændene.

Både mænd og kvinder modtager i højere grad hjælp, når de er enlige, men tendensen er særlig markant for kvinderne: 39 pct. af kvinderne uden ægtefælle/samlever får hjælp, mens det tilsvarende tal blandt mændene er 21 pct. Der er altså næsten dobbelt så mange enlige kvinder, der får hjælp, sammenlignet med enlige mænd.

Den lille forskel mellem mænd og kvinder med ægtefælle/samlever er derimod ikke signifikant.

Figur 2: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på køn og samlevsstatus, pct.

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og køn: $p < .0001$

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og køn kombineret med ægtefælle: $p < .0001$

Forskel mellem mand med ægtefælle og kvinde med ægtefælle: $p = 0.092$

Forskel mellem mand uden ægtefælle og kvinde uden ægtefælle: $p < .0001$

Forskel mellem mand med ægtefælle og mand uden ægtefælle: $p < .0001$

Forskel mellem kvinde med ægtefælle og kvinde uden ægtefælle: $p < .0001$

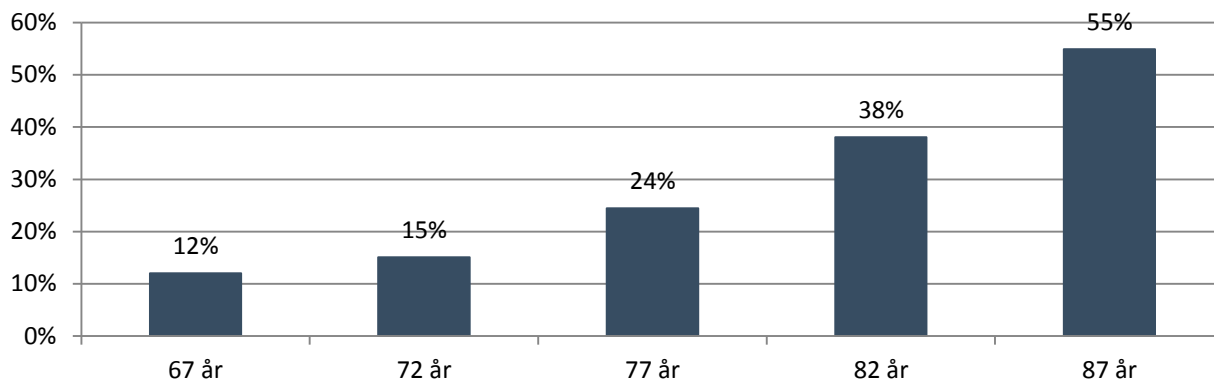
Kilde: Ældredatabasen 2012

Med til billedet hører også, at ældre uden ægtefælle/samlever i gennemsnit er 3,5 år ældre end dem med ægtefælle/samlever, og at kvinder uden ægtefælle/samlever i gennemsnit er lidt over 1 år ældre end mænd uden ægtefælle/samlever.

Hjælpen stiger med alderen

Andelen, der får hjælp fra deres sociale netværk, stiger markant med alderen (se figur 3). Af de 67- og 72-årige modtager henholdsvis 12 og 15 pct. hjælp, mens 24 pct. af de 77-årige får hjælp til at klare praktiske gøremål. Blandt ældre på 82 år modtager 38 pct. hjælp, mens det gælder 55 pct. af de 87-årige.

Figur 3: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på alder, pct.

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og alder: $p < .0001$
Kilde: Ældredatabasen 2012.

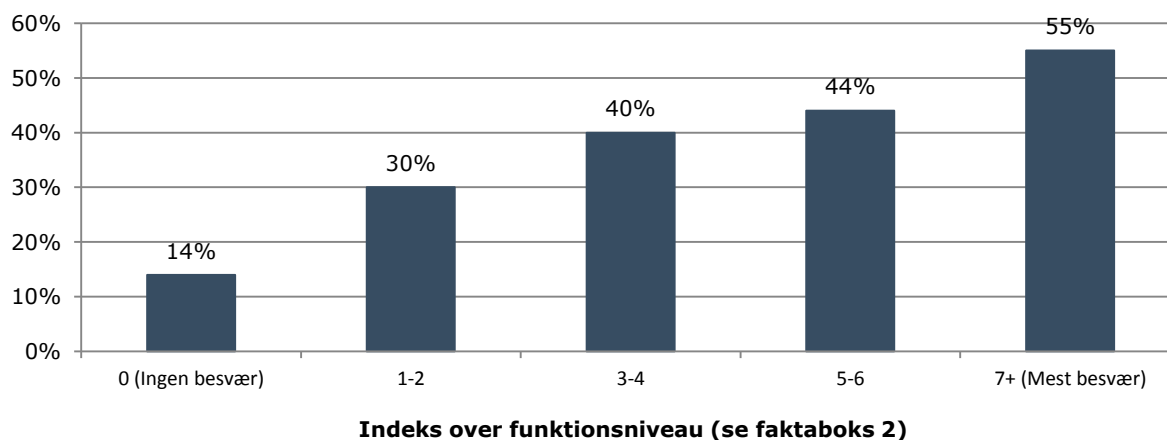
Mere hjælp til svage ældre

Figur 4 viser, at desto mere besværet den ældre er, desto mere støtte yder det sociale netværk i forhold til praktiske gøremål. 55 pct. af de meget besværede ældre modtager hjælp, mens kun 14 pct. af de ældre, der ikke er besværede, får støtte til praktiske gøremål.

Figuren viser dog også, at 45 pct., der er meget besværede, ikke modtager hjælp fra deres private, sociale relationer.

Betydningen af fysisk funktionsniveau er belyst ved hjælp af et indeks baseret på seks spørgsmål om, hvor besværet den ældre er med en række daglige opgaver, eksempelvis at gå omkring i hjemmet og at vaske sig (se faktaboks 2).

Figur 4: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på fysisk funktionsniveau, pct.

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og funktionsniveau: $p < .0001$

Kilde: Ældredatabasen 2012.

Faktaboks 2. Indeks over funktionsniveau

Indeks over funktionsniveau er dannet ud fra seks spørgsmål, hvor den ældre skal angive, hvor meget besvær han/hun har med at klare følgende opgaver: at gå omkring i hjemmet, at vaske sig, at tage tøj eller sko af/på, at klippe tånegle, at gå på trapper samt at gå udendørs.

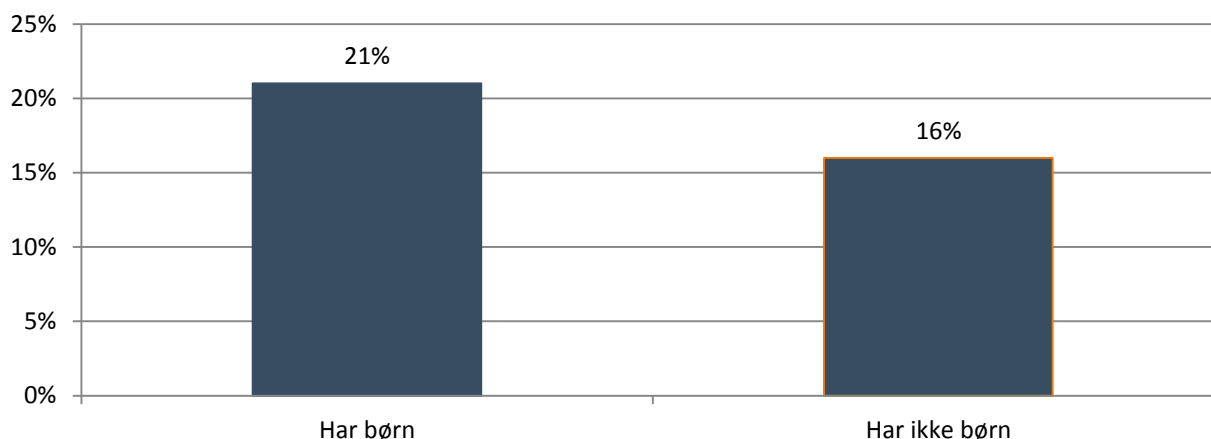
Indekset er dannet og kodet på samme måde, som det er gjort i Lauritzen, 2014:26. Til alle seks spørgsmål har det været muligt at svare "kan alene uden besvær", "kan alene dog med besvær" og "kan ikke uden hjælp". Disse tre svarmuligheder er omregnet til en skala, således at "kan alene uden besvær" giver værdien 0, "kan alene dog med besvær" giver værdien 1, og "kan ikke uden hjælp" giver værdien 2. Disse værdier lægges sammen for alle seks spørgsmål, og dermed kan der dannes et funktionsindeks med scorerne 0-12.

Kilde: Lauritzen, Heidi Hesselberg (2014): Ældres ressourcer og behov i perioden 1997 – 2012. Nyeste viden på baggrund af Ældredatabasen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Rapport 14:10.

Ældre med børn får mest hjælp

Det har også betydning, om de ældre har børn. Figur 5 viser, at 21 pct. af ældre med børn modtager hjælp til praktiske gøremål, sammenlignet med 16 pct. af ældre uden børn. Denne tendens kan sandsynligvis forklares med, at de ældres børn udgør en stor del af det sociale netværk, som de ældre får hjælp af til at klare praktiske gøremål.

Figur 5: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på, om den pågældende har udeboende børn, pct.

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og børn: $p=0.004$

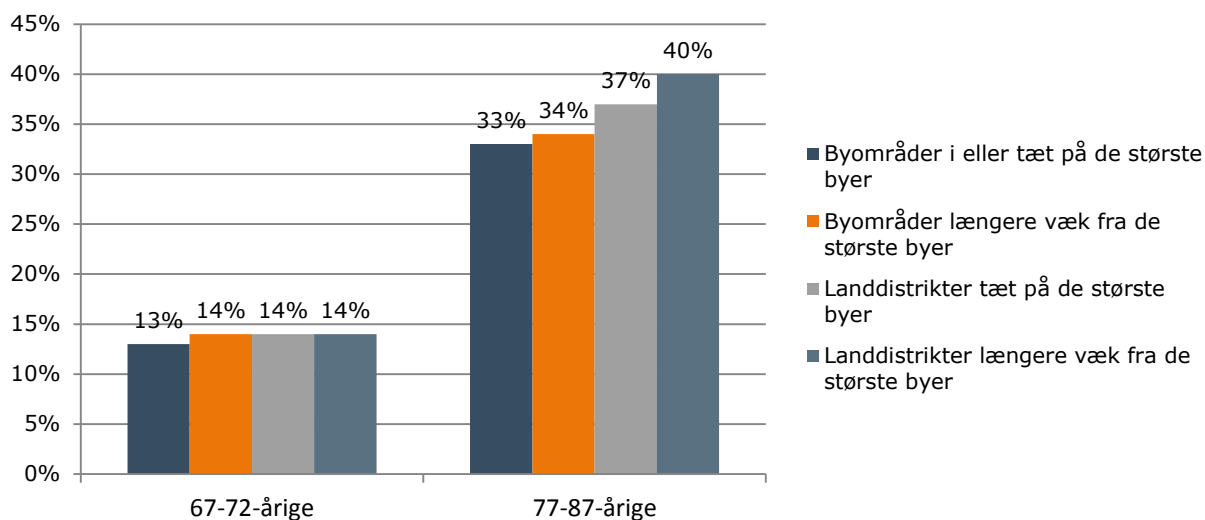
Note: Figuren viser kun udeboende børn

Kilde: Ældredatabasen 2012.

Geografiske forhold har en lille betydning

Analysen viser, at der for de ældste personer er en svag tendens til, at ældre i landdistrikter længere væk fra de største byer oftere modtager hjælp end ældre i byområder i eller tæt på de største byer. Figur 6 viser, at 40 pct. af de 77-87-årige i landdistrikterne længere væk fra de største byer har modtaget hjælp fra deres sociale netværk, mens det drejer sig om 33 pct. af de ældre i byområderne i eller tæt på de største byer. For den yngste aldersgruppe, de 67-72-årige, er geografien ikke afgørende. I faktaboks 3 er byområder og landdistrikterne nærmere defineret.

Figur 6: Andelen af 67-87-årige, der har modtaget hjælp fra det sociale netværk, fordelt på geografi, pct.

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og geografi for 67-72-årige: $p=0.850$

Sammenhæng mellem modtagelse af hjælp og geografi for 77-87-årige: $p=0.145$

Forskel mellem byområder tæt på de største byer og landdistrikter længere væk fra de største byer for 77-87 årige: $p=0.027$

Note: Småøer er udeladt.

Kilde: Ældredatabasen 2012 og registerdata fra Danmarks Statistik.

Faktaboks 3. Byområder og landdistrikter

Inndelingen af geografisk bopæl tager afsæt i to dimensioner, henholdsvis by/land samt center/periferi. Kombinationen af de to dimensioner giver følgende fire sognebaserede typologier:

Byområder i eller tæt på de største byer

Områder hvor mindst halvdelen af borgerne bor i byer med over 3.000 indbyggere og inden for en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.

Byområder længere væk fra de største byer

Områder hvor mindst halvdelen af indbyggerne bor i byer med over 3.000 indbyggere og mere end en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.

Landdistrikter tæt på de største byer

Områder hvor mere end halvdelen af indbyggerne bor uden for byer med over 3.000 indbyggere og inden for en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.

Landdistrikter længere væk fra de største byer

Områder hvor mere end halvdelen af indbyggerne bor uden for byer med over 3.000 indbyggere og mere end en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.

Kilde: Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (2013): Regional- og Landdistriktpolitisk redegørelse. Regeringens redegørelse til Folketinget.

Kontakt

Analysechef Henrik Torp Andersen, Data og Analyse:

het@ast.dk, tlf. 61 89 74 86

Fuldmægtig Jeevitha Yogachchandiran, Data og Analyse:

jeyo@ast.dk, tlf. 41 99 18 71

Indvandrere i teenagealderen anbringes markant oftere end andre grupper

Indvandrere med ikke-vestlig baggrund anbringes markant oftere uden for hjemmet end andre, når man ser på aldersgruppen 10-17 år. Blandt de mindre børn anbringes indvandrere til gengæld i langt mindre grad. Ikke-vestlige indvandrerdrengene i alderen 14-17 år har særlig stor sandsynlighed for at blive anbragt. Børn og unge med dansk oprindelse er oftest i plejefamilier, mens børn og unge med ikke-vestlig oprindelse lige så hyppigt er på døgninstitution.

Indvandrere med ikke-vestlig oprindelse er oftere anbragt uden for hjemmet end børn og unge med dansk oprindelse i aldersgruppen 10-17 år. Ikke-vestlige indvandrerdrengene i alderen 14-17 år har særlig stor sandsynlighed for at blive anbragt. Derimod bliver efterkommere med ikke-vestlig oprindelse anbragt i lidt mindre omfang end børn og unge med dansk oprindelse. Det er særligt efterkommerpiger i alderen 10-17 år, der i mindre grad bliver anbragt.

Børn og unge med dansk oprindelse er oftere anbragt i plejefamilier, mens børn og unge med ikke-vestlig oprindelse lige så hyppigt kommer på døgninstitution.

Børn og unge med vestlig oprindelse anbringes i langt mindre grad end børn og unge med ikke-vestlig oprindelse og også mindre end børn og unge med dansk oprindelse.

Familieforhold er den markant hyppigste anbringelsesårsag uanset oprindelse, men ofte er der tale om flere årsager til en anbringelse. Børn og unge med ikke-vestlig oprindelse er i mindre grad anbragt på grund af problemer med sundhed, udvikling og adfærd.

Færrest børn og unge fra vestlige lande er anbragt

Børn og unge med dansk oprindelse udgjorde 90 pct. af alle anbragte børn og unge i alderen 0-17 år ved udgangen af 2013. For hver 1.000 børn og unge med ikke-vestlig oprindelse i alderen 0-17 år var der anbragt 10,0 i 2013. Blandt børn og unge med dansk oprindelse var det 9,7, mens det kun var 6,3 med vestlig oprindelse (se tabel 1).

Tabel 1: Anbringelseshyppighed fordelt på oprindelse og herkomst, 2013, promille.

Oprindelsesland	Promille
Dansk oprindelse	9,7
Vestlig oprindelse	6,3
<i>Indvandrere</i>	6,4
<i>Efterkommer</i>	6,2
Ikke-vestlig oprindelse	10,0
<i>Indvandrere</i>	18,1
<i>Efterkommer</i>	8,3

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik og Danmarks Statistiks befolkningstal (særkørsel).

I forhold til herkomst var der i 2013 især forskel i gruppen af børn og unge med ikke-vestlig oprindelse. Der var således 18,1 indvandrere med ikke-vestlig oprindelse anbragt uden for hjemmet per 1.000 indvandrere med ikke-vestlig oprindelse, mens der var 8,3 efterkommere med ikke-vestlig oprindelse anbragt per 1.000 efterkommere med ikke-vestlig oprindelse.

Flere børn med dansk oprindelse i plejefamilie

Plejefamilier er generelt den mest udbredte anbringelsesform. Det gælder i særlig grad for børn og unge med dansk oprindelse, hvor 60 pct. bor i en plejefamilie, og 20 pct. bor på en døgninstitution. Børn og unge med ikke-vestlig oprindelse er hyppigere anbragt på døgninstitution. Her bor 41 pct. i en plejefamilie, mens 36 pct. bor på døgninstitution. For børn og unge med vestlig oprindelse er de tilsvarende tal 50 pct. og 26 pct.

Tabel 2: Anbragte fordelt på oprindelse og anbringelsessted, 2013, antal og pct.

	Plejefamilie	Døgninstitution	Eget værelse mv.	Antal i alt
Dansk oprindelse	60 %	20 %	20 %	10.085
Vestlig oprindelse	50 %	26 %	24 %	147
Ikke-vestlig oprindelse	41 %	36 %	22 %	1.025

Note 1: Procenterne summer ikke til 100 grundet afrunding.

Note 2: Kategorien "Eget værelse mv." omfatter eget værelse, kost- og/eller efterskole samt skibsprojekt.

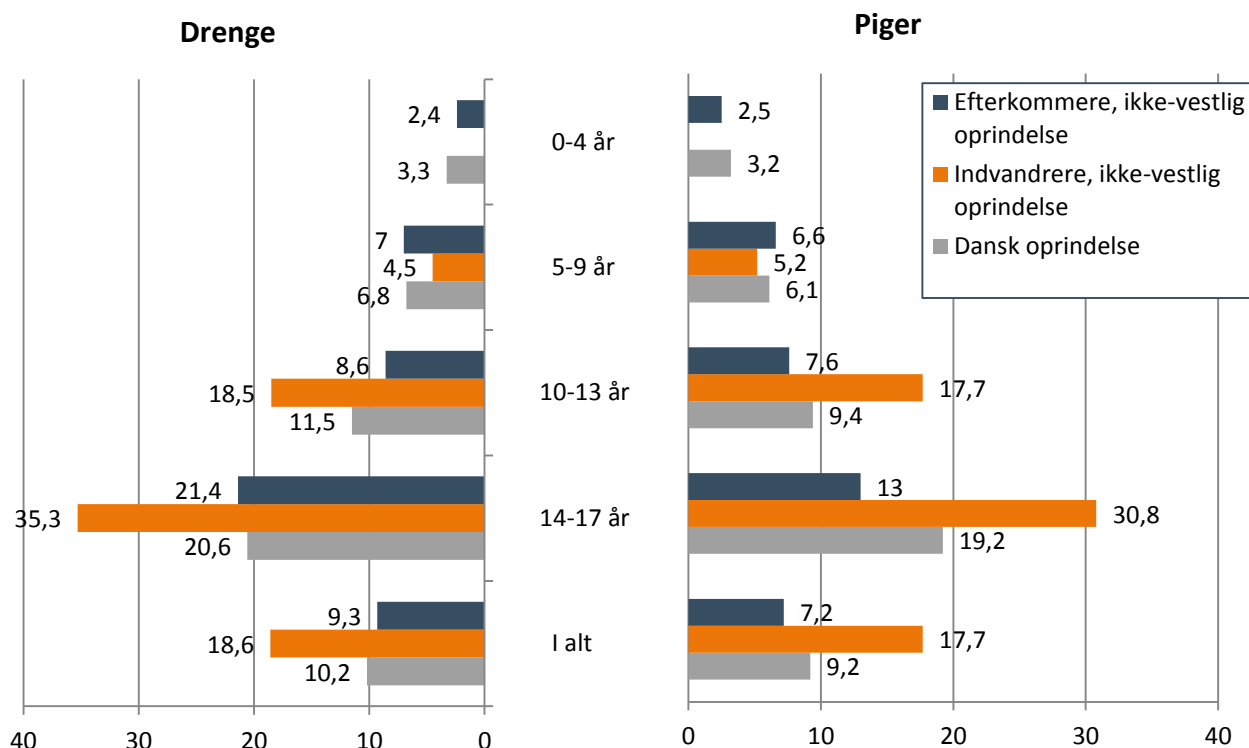
Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik og Danmarks Statistiks befolkningstal (særkørsel).

Teenagedrenge med ikke-vestlig oprindelse er oftere anbragt

Ikke-vestlige indvandrer drenge i alderen 14-17 år er særligt overrepræsenteret på anbringelsesstederne. 35,3 drenge ud af 1.000 var i den gruppe anbragt uden for hjemmet i 2013 (se figur 1). Også indvandrerpiger i aldersgruppen var markant overrepræsenterede. Derimod bliver efterkommerpiger med ikke-vestlig oprindelse i alderen 10-17 år anbragt i mindre grad end piger med dansk oprindelse.

Til gengæld er ganske få indvandrere med ikke-vestlig oprindelse anbragt i 5-9-års-alderen, og i 0-4-års alderen er så få anbragt, at de ikke kan opgøres af hensyn til diskretionering. Uanset oprindelse bliver teenagere anbragt langt oftere end småbørn.

Figur 1: Andel anbragte fordelt på herkomst, oprindelse, køn og alder, 2013, promille.

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik og Danmarks Statistiks befolkningstal (særkørsel).

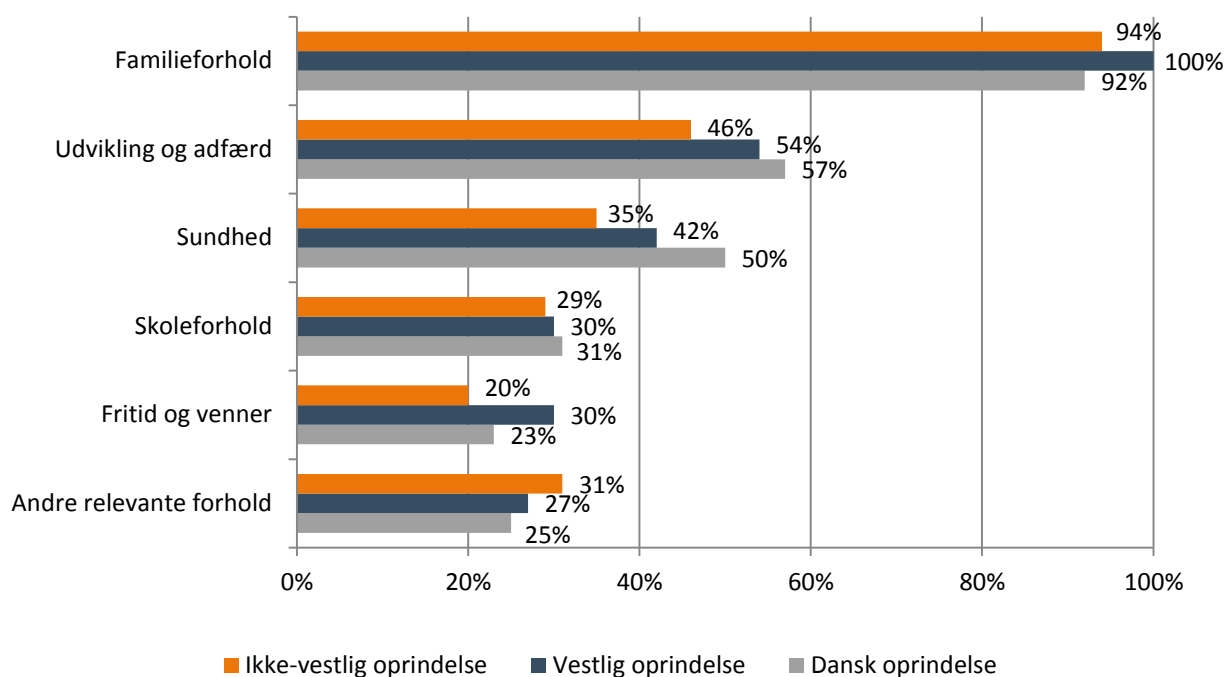
Figur 1 viser også, at drenge generelt bliver anbragt oftere end piger næsten uanset alder og herkomst. Særligt blandt efterkommere i teenagealderen er piger anbragt i langt mindre grad.

Årsagen til anbringelse er oftere udvikling, adfærd og sundhed blandt børn og unge med dansk baggrund

Kommunerne angiver, hvilke årsager der giver anledning til anbringelse, og det er muligt at angive mere end én årsag. Uanset oprindelse var familieforhold den hyppigste årsag til anbringelse uden for hjemmet i 2013 (se figur 2).

Børn og unge med ikke-vestlig oprindelse er i mindre grad anbragt på grund af problemer med sundhed, udvikling eller adfærd, og i højere grad på grund af andre relevante forhold ved barnet eller den unge. For børn og unge med vestlig oprindelse er årsagen lidt oftere problemer, der knytter sig til fritid og venner. For børn og unge med dansk oprindelse er anbringelsesårsagen lidt oftere udvikling og adfærd, sundhed og skoleforhold.

Figur 2: Årsager til anbringelse fordelt på oprindelse, 2013, pct.

Note 1: Procenterne summer ikke til 100, da det er muligt at angive flere årsager til anbringelse.

Note 2: Kategoriseringen er baseret på de 6 temaer i den børnefaglige undersøgelse.

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik og Danmarks Statistiks befolkningstal (særkørsel).

Kontakt

Analysechef Henrik Torp Andersen, Data og Analyse:

het@ast.dk, tlf. 61 89 74 86

Fuldmægtig Kristiane Stürup, Data og Analyse:

kst@ast.dk, tlf. 61 89 75 11

Rapporter og statistik om sociale forhold, børn, ligestilling og integration

Forebyggelsesstrategi i kommuner hjælper udsatte børn og unge

Flere udsatte børn og unge modtager i dag forebyggende indsatser, og det er lykkedes at nedbringe deres skolefravær. Det viser en evaluering fra Deloitte.

Arbejdet med at sætte fælles mål for den forebyggende indsats har styrket det tværgående samarbejde og den fælles tilgang mellem de forvaltninger og enheder, der til daglig løfter opgaven med forebyggelse og inklusion. Kommunernes indsatsvifter rummer nu også flere og strategisk udvalgte forebyggende tilbud.

[Projekt Forebyggelseskommuner, Deloitte](#)

Kommunerne anvender hjemmetræning meget forskelligt

Børn med varige psykiske og fysiske funktionsnedsættelser, der hjemmetrænes af deres forældre, er meget ujævnt fordelt mellem kommunerne. Kun ni af de kommuner, der har deltaget i undersøgelsen, har mere end tre børn i hjemmetræning.

En undersøgelse, foretaget af SFI for Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, har afdækket betydningen af ændringerne af hjemmetræning (Servicelovens § 32).

Undersøgelsen tilvejebringer desuden viden om, hvordan ændringerne er blevet udbredt og anvendt i kommunerne. Undersøgelsen viser også, at forældre gennemgående er tilfredse med de resultater, som børnene opnår – uanset om de hjemmetræner deres børn eller benytter de ordinære tilbud.

[Evaluering af regelsættet om hjælp og støtte efter servicelovens §32](#)

Stort set styr på reglerne, når unge uden uddannelse søger om hjælp

Som følge af kontanthjælpsreformen kan unge under 30 år uden en kompetencegivende uddannelse ikke længere få kontanthjælp. Den unge skal i stedet have uddannelseshjælp, og kommunen skal hjælpe den unge med at begynde på og afslutte en uddannelse.

En undersøgelse fra Ankestyrelsens viser, at kommunerne i 83 procent af de gennemgåede sager vurderer de unge rigtigt, når det gælder behovet for og evnerne til at tage en uddannelse.

Kommunerne er generelt også gode til at indhente de rigtige oplysninger, når de skal vurdere, hvilken type uddannelse de unge kan tage. Undersøgelsen viser dog også, at kommunerne har udfordringer med at overholde reglerne for samtaler med de unge.

[Kommunernes visitation af unge under 30 år uden uddannelse](#)

Lidt flere fik førtidspension i sidste kvartal af 2014

Siden 3. kvartal 2013 har der været en lille stigning i antallet af borgere, der får tilkendt førtidspension. Det viser Ankestyrelsens nye kvartalsstatistik.

I 4. kvartal 2014 fik 1.556 borgere tilkendt førtidspension. Antallet af tilkendelser har været svagt stigende siden 3. kvartal 2013, hvor 1.090 borgere fik tilkendt førtidspension. Antallet af tilkendelser er dog stadig en del under niveauet fra før reformen af førtidspensionsreglerne.

Flere klager over afgørelser om sygdomme i bevægeapparatet. 16 procent af afgørelserne om førtidspension i kommunerne handlede i 2014 om borgere med en sygdom i bevægeapparatet. Andelen var noget større, når det gjaldt klagerne til Ankestyrelsen. 29 procent af klagerne handlede om afgørelser om førtidspension til borgere med en bevægeapparatsygdom.

[Ankestyrelsens kvartalsstatistik](#)

Færre klager til Klagenævnet for Specialundervisning

Der er kommet færre klager over specialundervisning i folkeskolen. Her er der sket et fald i antallet af klagesager på 15 procent. I 2013 var der 164 klager på området, mens det i 2014 faldt til 139. Faldet kan bl.a. skyldes at der 1. maj 2012 kom nye regler for inklusion på specialundervisningsområdet.

Der har været en mindre stigning i antallet af klagesager om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I 2014 har klagenævnet modtaget 107 klagesager mod 100 sager i 2013.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i klagenævnet er blevet en anelse længere i 2014. I 2013 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på 2,8 måneder. I 2014 har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid været på 3,2 måneder.

[Klagenævnet for Specialundervisning - årsrapport 2014](#)

Nøgletal

Nøgletal viser et overblik over status og udviklingen på otte centrale fagområder i Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

Nøgletal om sociale forhold, børn og integration

	2011	2012	2013	2014
Ældre				
Befolkningsandelen af personer over 67 år	14,2 %	14,7 %	15,2 %	15,7 %
Andelen af personer over 80 år, der modtager hjemmehjælp	39 %	37 %	35 %	-
Udsatte børn og unge				
Antal anbragte (0-17-årige)	12.553	12.214	11.614	-
Andel anbragte uden samtykke (0-17-årige)	14 %	15 %	16 %	-
Udsatte voksne				
Antal brugere af forsorgshjem mv.	6.206	6.187	6.122	-
Andelen af stofmisbrugere i social behandling, der afsluttes med enten ophørt eller reduceret forbrug	30 %	34 %	34 %	-
Handicap				

Antal beboere i længerevarende eller midlertidige botilbud samt plejeboliger målrettet handicappede	13.663	14.658	*	-
Antal borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse i beskyttet beskæftigelse	6.753	6.941	-	-
Integration				
Befolkningsandelen af indvandre- re og efterkommere med ikke- vestlig oprindelse	6,7 %	6,8 %	7,0 %	7,2 %
Andel 25-64-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse i beskæftigelse	49,8 %	50,4 %	49,9 %	-
Ydelser				
Antal tilkendelser af førtidspensi- on	15.969	14.621	5.767	5.682
Gennemsnitsalder ved tilkendel- se af førtidspension (år)	45,8	45,8	46,7	48,7
Familier				
Antal adoptioner	353	233	198	138
Dagtilbud				
Dækningsgrad blandt 3-5-årige, dvs. andel børn i dagtilbud	97,4 %	97,9 %	97,4 %	98,0 %